

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 2. huhtikuuta 2024
(OR. en)

8419/24

Toimielinten välinen asia:
2024/0077(NLE)

POLCOM 133
FDI 39
ENER 164

EHDOTUS

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	27. maaliskuuta 2024
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2024) 143 final
Asia:	Ehdotus – NEUVOSTON PÄÄTÖS energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen soveltamisen osittaisesta keskeyttämisestä Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) ja minkä tahansa sellaisen oikeudellisen yksikön välillä, joka on Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa, ja energiaperuskirjaa koskevassa sopimuksessa tarkoitettujen sellaisten investointihankkeiden osalta, jotka ovat jonkin Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan investoijien investointeja

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2024) 143 final.

Liite: COM(2024) 143 final

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 27.3.2024
COM(2024) 143 final

2024/0077 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen soveltamisen osittaisesta keskeyttämisestä Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) ja minkä tahansa sellaisen oikeudellisen yksikön välillä, joka on Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa, ja energiaperuskirjaa koskevassa sopimuksessa tarkoitettujen sellaisten investointihankkeiden osalta, jotka ovat jonkin Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan investoijien investointeja

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN KOHDE

Tämä ehdotus koskee päätöstä keskeyttää osittain energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen soveltaminen EU:n ja minkä tahansa sellaisen oikeudellisen yksikön välillä, joka on Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa ja jolla ei ole merkittävää kaupallista toimintaa sen sopimuspuolen alueella, jolla se sijaitsee, sekä kaikki energiaperuskirjaa koskevassa sopimuksessa tarkoitettut investointihankkeet, jotka ovat jonkin Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan investoijan tekemiä investointeja.

2. EHDOTUKSEN TAUSTA

Energiaperuskirjaa koskeva sopimus on energia-alalla sovellettava monenvälinen kauppaa- ja investointisopimus, joka allekirjoitettiin vuonna 1994 ja tuli voimaan vuonna 1998. Energiaperuskirjaa koskeva sopimus sisältää määräyksiä investointien suojaamisesta, energiaraaka-aineiden ja -tuotteiden kaupasta ja kauttakulusta sekä riitojenratkaisusta. Energiaperuskirjaa koskevalla sopimuksella luodaan myös puitteet energia-alan yhteistyölle sen sopimuspuolten välillä. Euroopan unioni on energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen¹ sopimuspuoli yhdessä Euratomin, useiden jäsenvaltioiden sekä Japanin, Sveitsin, Turkin ja useimpien Länsi-Balkanin maiden ja entisen Neuvostoliiton maiden kanssa Venäjää² ja Valko-Venäjää³ lukuun ottamatta.

Energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 17 artiklan 1 kohdan nojalla kukin sopimuspuoli varaa itselleen oikeuden kieltäytyä myöntämästä energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen III osan mukaisia etuja oikeudelliselle yksikölle, jos se on kolmannen maan kansalaisten omistuksessa tai hallinnassa ja jos sillä ei ole merkittävää kaupallista toimintaa sen sopimuspuolen alueella, jolla se sijaitsee. Lisäksi sopimuksen 17 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla kukin sopimuspuoli varaa itselleen oikeuden kieltäytyä myöntämästä sopimuksen mukaisia etuja investointihankkeelle, jos kieltäytyvä sopimuspuoli toteaa, että kyseessä on sellaisen kolmannen maan investoijan investointi, jonka osalta sillä on voimassa tai se hyväksyy tai ylläpitää toimenpiteitä i) joilla kielletään liiketoimet kyseisen valtion investoijien kanssa, tai ii) joita rikottaisiin tai kierrettäisiin, jos energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen III osassa määrätyt edut myönnettäisiin kyseisen valtion investoijille tai näiden investoinneille.

EU on maaliskuusta 2014 lähtien määrännyt asteittain pakotteita Venäjää federaatiota vastaan, alun perin siksi, että Venäjä liitti Krimin ja Sevastopolin laittomasti itseensä ja horjutti Ukrainan vakautta tahallaan. EU laajensi näitä pakotteita 23. helmikuuta 2022, kun Venäjä tunnusti Donetskin ja Luhanskin alueiden muiden kuin Ukrainan hallituksen hallinnoimien

¹ Neuvoston ja komission päätös 98/181/EY, EHTY, Euratom, tehty 23 päivänä syyskuuta 1997, energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen ja energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan energiaperuskirjan pöytäkirjan tekemisestä Euroopan yhteisöjen osalta (EYVL L 69, 9.3.1998, s. 1).

² Venäjän federaation tarkkailijan asema peruttiin energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin ylimääräisessä kokouksessa 24. kesäkuuta 2022.

³ Valko-Venäjän tarkkailijan asema ja energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen väliaikainen soveltaminen Valko-Venäjän osalta peruttiin energiaperuskirjaa käsittelevän konferenssin ylimääräisessä kokouksessa 24. kesäkuuta 2022.

osien itsenäisyyden ja määräsi Venäjän armeijan joukkoja kyseisille alueille. Venäjän Ukrainaan kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen seurauksena EU on laajentanut pakotteita merkittävästi 24. helmikuuta 2022 lähtien. Se on lisännyt pakoteluetteloon huomattavan määrän henkilöitä ja organisaatioita ja hyväksynyt ennennäkemättömiä toimenpiteitä, joiden tavoitteena on heikentää Venäjän taloudellista perustaa, riistää siltä kriittiset teknologiat ja markkinat sekä rajoittaa tuntuvasti Venäjän valmiuksia käydä sotaa.

Samaan aikaan Valko-Venäjän tasavaltaa koskevaa EU:n pakotejärjestelmää on laajennettu, koska maa osallistuu Venäjän Ukrainaan kohdistamaan hyökkäykseen. Tämä täydentää Valko-Venäjän tasavaltaan jo aiemmin kohdistettuja pakotteita. Pakotejärjestelmä koostuu useista rahoituksellisista, taloudellisista ja kauppaan liittyvistä toimenpiteistä.

Venäjän federaatio ja Valko-Venäjän tasavalta eivät kumpikaan ole energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolia. Näiden maiden investoijat voisivat kuitenkin käyttää energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolen alueelle sijoittautuneita yrityksiä väittääkseen, että Euratom tai sen jäsenvaltiot ovat toimineet investointien suojaa koskevien energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen velvollisuuksien vastaisesti, jolloin ne voisivat käynnistää investoijan ja valtion välisen riitojenratkaisumenettelyn Euratomia tai sen jäsenvaltioita vastaan.

Euratomin ja sen jäsenvaltioiden toimet ovat energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen ja muiden asiaankuuluvien sopimusten mukaisia, ja joka tapauksessa tällaisiin toimenpiteisiin liittyvät vaatimukset ovat sovellettavien välineiden ja yleisen kansainvälisen oikeuden nojalla kiellettyjä. Tästä huolimatta on aiheellista toteuttaa täydentäviä menettelyvaiheita, jotta vältetään energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen mukaiset investoijan ja valtion väliset riitojenratkaisumenettelyt Euratomin tai sen jäsenvaltioita vastaan.

3. EHDOTETUT TOIMENPITEET

Energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolet voivat 17 artiklan perusteella kieltäytyä myöntämästä investointien suojaa koskevien kyseisen sopimuksen määräysten mukaisia etuja muiden kuin sopimuspuolten investoijille, jotka pyrkivät käyttämään energiaperuskirjaa koskevaa sopimusta väärin esittämällä investointeja koskevia vaatimuksia pöytälaatikkoyhtiöiden kautta tai sellaisten toimenpiteiden osalta, jotka liittyvät pakotteisiin, jäljempänä 'etujen myöntämisestä kieltäytyminen'.

On aiheellista vedota energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 17 artiklan 1 kohtaan ja kieltäytyä myöntämästä energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen III osan etuja millekään oikeudelliselle yksikölle, joka on Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa ja joilla ei ole merkittävää kaupallista toimintaa sen sopimuspuolen alueella, jolla se sijaitsee. On samoin aiheellista kieltäytyä myöntämästä tällaisia etuja millekään energiaperuskirjaa koskevassa sopimuksessa tarkoitetulle investointihankkeelle, joka on Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan investoijan investointi mainitun sopimuksen 17 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettussa tilanteessa.

Etujen myöntämisestä kieltäytyminen 17 artiklan nojalla merkitsee energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen soveltamisen osittaista keskeyttämistä, ja komission olisi pantava se täytäntöön antamalla julkinen ilmoitus Euratomin ja kaikkien energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolina olevien jäsenvaltioiden puolesta.

4. OIKEUSPERUSTA

Euratomin perustamissopimuksessa ei ole SEUT 218 artiklan 9 kohtaa vastaavaa määräystä, joka koskisi neuvoston päätöksiä jonkin sopimuksen soveltamisen keskeyttämisestä. Kun Euratomin tekemän sopimuksen, kuten energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen, soveltaminen keskeytetään, sovelletaan Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklassa määrättyjä menettelyjä.

Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään seuraavaa:
”Yhteisö voi toimivaltansa rajoissa tehdä sopimuksia kolmannen maan, kansainvälisen järjestön tai kolmannen maan kansalaisen kanssa.”

Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklan toisessa kohdassa määrätään seuraavaa:
”Komissio neuvottelee tällaiset sopimukset neuvoston ohjeiden mukaisesti; neuvoston on hyväksyttävä komission tekemät sopimukset; neuvosto päättää hyväksymisestä määräenemmistöllä.”

Energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 17 artiklaan vetoaminen johtaa energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen ja erityisesti sen investointien edistämistä ja suojaamista koskevan III osan soveltamisen osittaiseen keskeyttämiseen Venäjän federaation ja Valko-Venäjän tasavallan investoijiin nähden. Tämän vuoksi ehdotetun päätöksen menettelyllinen oikeusperusta on Euratomin perustamissopimuksen 101 artiklan toinen kohta.

5. SUUNNITELLUN SÄÄDÖKSEN JULKAISEMINEN

Koska energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 17 artiklan soveltamista koskevalla ilmoituksella keskeytetään energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen soveltamisen Euratomissa ja kaikissa energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolina olevissa jäsenvaltioissa, on aiheellista julkaista se *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen soveltamisen osittaisesta keskeyttämisestä Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) ja minkä tahansa sellaisen oikeudellisen yksikön välillä, joka on Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa, ja energiaperuskirjaa koskevassa sopimuksessa tarkoitettujen sellaisten investointihankkeiden osalta, jotka ovat jonkin Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan investoijien investointeja

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 101 artiklan toisen kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euratom teki energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen, jäljempänä 'sopimus', energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen ja energiatehokkuutta ja siihen liittyviä ympäristönäkökohtia koskevan energiaperuskirjan pöytäkirjan tekemisestä Euroopan yhteisöjen osalta 23 päivänä syyskuuta 1997 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 98/181/EY, EHTY, Euratom (EYVL L 69, 9.3.1998, s. 1), ja sopimus tuli voimaan 16 päivänä huhtikuuta 1998.
- (2) Sopimuksen 17 artiklan 1 kohdan nojalla kukin sopimuspuoli varaa itselleen oikeuden kieltäytyä myöntämästä sopimuksen III osan mukaisia etuja oikeudelliselle yksikölle, jos se on kolmannen maan kansalaisten omistuksessa tai hallinnassa ja jos sillä ei ole merkittävää kaupallista toimintaa sen sopimuspuolen alueella, jolla se sijaitsee.
- (3) Sopimuksen 17 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla kukin sopimuspuoli varaa itselleen oikeuden kieltäytyä myöntämästä sopimuksen mukaisia etuja investointihankkeelle, jos kieltäytyvä sopimuspuoli toteaa, että kyseessä on sellaisen kolmannen maan investoijan investointi, jonka osalta sillä on voimassa tai se hyväksyy tai ylläpitää toimenpiteitä i) joilla kielletään liiketoimet kyseisen valtion investoijien kanssa, tai ii) joita rikottaisiin tai kierrettäisiin, jos energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen III osassa määrätty edut myönnettäisiin kyseisen valtion investoijille tai näiden investoinneille.
- (4) Unioni on määrännyt asteittain rajoittavia toimenpiteitä (pakotteita) Venäjää federaatiota vastaan, alun perin siksi, että Venäjä liitti Krimin ja Sevastopolin laittomasti itseensä ja horjutti Ukrainan vakautta tahallaan. Unionin laajensi näitä pakotteita, kun Venäjä tunnusti Donetskin ja Luhanskin alueiden muiden kuin Ukrainan hallituksen hallinnoimien osien itsenäisyyden ja määräsi Venäjän armeijan

joukkoja kyseisille alueille. Venäjän Ukraina kohdistaman sotilaallisen hyökkäyksen seurauksena EU on laajentanut pakotteita merkittävästi.

- (5) Samaan aikaan Valko-Venäjän tasavaltaa koskevaa unionin pakotejärjestelmää on laajennettu, koska maa osallistuu Venäjän Ukraina kohdistamaan hyökkäykseen.
- (6) Venäjän federaatio ja Valko-Venäjän tasavalta eivät kumpikaan ole sopimuksen sopimuspuolia. Näiden maiden investoijat voisivat kuitenkin pyrkiä käyttämään sopimuksen jonkin sopimuspuolen alueelle sijoittautuneita yrityksiä väittääkseen, että Euratom tai sen jäsenvaltiot ovat toimineet investointien suojaa koskevien sopimuksen velvollisuuksien vastaisesti, jolloin ne voisivat käynnistää investoijan ja valtion välisen riitojenratkaisumenettelyn unionia tai sen jäsenvaltioita vastaan.
- (7) Euratomin ja sen jäsenvaltioiden toimet ovat energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen ja muiden asiaankuuluvien sopimusten mukaisia, ja joka tapauksessa tällaisiin toimenpiteisiin liittyvät vaatimukset ovat sovellettavien välineiden ja yleisen kansainvälisen oikeuden nojalla kiellettyjä. Tästä huolimatta on aiheellista toteuttaa täydentäviä menettelyvaiheita, jotta vältetään energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen mukaiset investoijan ja valtion väliset riitojenratkaisumenettelyt Euratomin tai sen jäsenvaltioita vastaan.
- (8) Sopimuksen sopimuspuolet voivat sen 17 artiklan perusteella kieltäytyä myöntämästä investointien suojaa koskevien sopimuksen määräysten mukaisia etuja muiden kuin sopimuspuolten investoijille, jotka pyrkivät käyttämään energiaperuskirjaa koskevaa sopimusta väärin esittämällä investointeja koskevia vaatimuksia pöytälaatikkoyhtiöiden kautta tai sellaisten toimenpiteiden osalta, jotka liittyvät pakotteisiin, jäljempänä 'etujen myöntämisestä kieltäytyminen'.
- (9) On aiheellista vedota sopimuksen 17 artiklan 1 kohtaan, kun on kyse oikeudellisista yksiköistä, jotka ovat Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa ja joilla ei ole merkittävää kaupallista toimintaa sen sopimuspuolen alueella, jolla ne sijaitsevat. On samoin aiheellista vedota 17 artiklan 2 kohdan b alakohtaan, kun on kyse sopimuksessa tarkoitetuista investointihankkeista, jotka ovat Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan investoijan investointeja mainituissa määräyksessä kuvatuissa olosuhteissa.
- (10) Etujen myöntämisestä kieltäytyminen sopimuksen 17 artiklan nojalla merkitsee sopimuksen soveltamisen osittaista keskeyttämistä, ja se olisi pantava täytäntöön tämän päätöksen liitteessä olevalla komission antamalla julkisella ilmoituksella unionin ja kaikkien sopimuksen sopimuspuolina olevien jäsenvaltioiden puolesta,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Hyväksytään se, että Euroopan atomienergiayhteisö kieltäytyy myöntämästä energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 17 artiklan 1 kohdan nojalla mainitun sopimuksen III osan mukaisia etuja millekään oikeudelliselle yksikölle, joka on Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan kansalaisten omistuksessa tai määräysvallassa ja jolla ei ole merkittävää kaupallista toimintaa sen sopimuspuolen alueella, jolla se sijaitsee.

2. Hyväksytään se, että Euroopan atomienergiayhteisö kieltäytyy myöntämästä energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 17 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla mainitun sopimuksen III osan mukaisia etuja millekään Venäjän federaation tai Valko-Venäjän tasavallan investoijan investointihankkeelle kyseisessä määräyksessä kuvatuissa olosuhteissa.

2 artikla

Hyväksytään se, että komissio antaa liitteessä olevan ilmoituksen.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu komissiolle.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*